

عنوان مقاله:

واکاوی ساختار قالی محرابی از منظر نماد شناسی (قالی محرابی آیت الکرسی موزهآستان قدس رضوی)

محل انتشار:

پنجمین همایش ملی دستاوردهای علمی پژوهشگران، دانش آموختگان و دانشجویان فرش ایران (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

حریر غریب پور - دانشجوی کارشناسی ارشد پژوهش فرش، دانشکده هنرهای کاربردی، دانشگاه هنر

محمدرضا خیرالهی - عضو هیئت علمی، مربی گروه فرش، دانشکده هنرهای کاربردی، دانشگاه هنر

خلاصه مقاله:

هنرهای سنتی گوناگون ایران را می توان آیینهای دانست که معانی واحد فرهنگ ایرانی را در صور گوناگون به تصویر می کشد. همه آنها به مفاهیمی مشترک دلالت دارند که آمیزهای از باورهای ایرانی اسلامی است. قالی ایرانی باارزترین مکان و بازتاب دهنده مفاهیم و نمادهای فرهنگ ایرانی باید دانست. طرح قالی محرابی متأثر از محرابهای مساجد ایرانی طراحی شده و به مرور زمان نقش مایه ها و نمادهای ایرانی و اسلامی به آن اضافه شده و طرحی رویایی و ملکوتی که تصویری از دروازه بهشت را تداعی می نماید به وجود آورده است. در مقاله حاضر مرحله نخست قالی محرابی از لحاظ انواع طرح و فرم مورد بررسی قرار گرفته است. سپس (قالی محرابی آیت الکرسی) موجود در موزه آستان قدس رضوی به لحاظ طرح و نقش و مفاهیم و نمادهای موجود در آن را مورد مطالعه قرار داده و در نهایت نقش مایه های به کار رفته را با توجه به معانی و باورهای اسلامی ایرانی تحلیل نموده است. از این رو مقاله حاضر ضمن معرفی انواع قالی های محرابی به لحاظ فرم و ساختار کلی، به بررسی تاریخی چگونگی شکل گرفتن این طرح از آغاز تا کنون خواهد پرداخت. بنابراین به سوالات اصلی مقاله: معانی موجود در نقش مایه های به کار رفته در قالی های محرابی چیست؟ دلایل به کار بردن این نقوش در ساختار محراب ها چه بوده؟ علت ترکیب نقش مایه ها و کتیبه ها و آیات و اشعار چیست؟ را پاسخ خواهد داد. این مقاله با روش تحقیق توصیفی و با رویکرد تطبیقی و تحلیلی انجام شده است. روش گردآوری اطلاعات به صورت کتابخانه ای، مطالعه کتب و مقالات موجود و مطالعات میدانی بوده است. مطالعات نشان می دهد تمام نقوش و نمادهای به کار رفته در این قالیها ریشه در فرهنگ ایرانی داشته و با فرهنگ اسلامی با هدفی همسو، که همانا به تصویر کشیدن باغ بهشت ایرانی اسلامی است، با هنر ایرانی پیوند خورده و به زیباترین نحو، جلوه گاه هنر ناب ایرانی اسلامی شده است.

کلمات کلیدی:

قالی محرابی. طرح و نقش. نمادشناسی، موزه آستان قدس رضوی.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1522855>

